

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JÄ VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 46

Tallinn, 17. novembril 1936

II aastakäik

SISU:

	Lhk.
PÕLLUMAJANDUS	
Päevatöölise palgad talundis	840
Ühistegelikud linnutapamajad Taanis	840
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Eesti väliskaubandus 1936. a. 9-äl kuul võrreldes teiste riikidega	845
Lühiuudiseid	845
LAEVANDUS	
Tallinna sadama tegevus oktoobris	846
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	847
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	846
Juustuturg	848
Peekoniturg	848
Põllumajanduslik väljavedu	848
Tapaloomade ja lihaturg	849
Kanamunaturg	849
Piimaturg	850
Teraviljaturg	850
Linaturg	851
Kartuliturg	851
Aedviljaturg	852
Kalaturg	852
VALISMAA MAJADUSTEATMEID	
Suureettevõtte asutamine kunstsiiditootmiseks Soomes	853
Soome villatööstuse ja kaubanduse ümberkorraldus	853
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	853
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Soome majandus	854
Lämmastikutööstuse asutamise kava	856
Uued kloorivabrikud Soomes	856
Soome metsaeksportõrde kokkulepe NSVL-ga	856
Sisesevoolamaksud Belgias	856
Teravilja väljaveokeeld Leedus	856
Uue siselaenu kavatsus Leedus	857
Või- ja munade eksport Leedust	857
Õunte eksport Leedust	857
Kaseini valmistamine Leedus	857

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
<i>Wages of Agricultural Day-Labourers</i>	<i>840</i>
<i>Co-operative Poultry Slaughteries in Denmark</i>	<i>840</i>
INDUSTRY AND TRADE	
<i>Foreign Trade in 9 Months 1936 as Compared with other Countries</i>	<i>843</i>
<i>Sundry Information</i>	<i>845</i>
SHIPPING	
<i>Tallinn Harbour in October</i>	<i>846</i>
PRICES	
<i>Prices and Quotations</i>	<i>847</i>
AGRICULTURAL MARKETS	
<i>Butter Market</i>	<i>846</i>
<i>Cheese Market</i>	<i>848</i>
<i>Bacon Market</i>	<i>848</i>
<i>Exports of Agricultural Products</i>	<i>848</i>
<i>Cattle and Meat Market</i>	<i>849</i>
<i>Egg Market</i>	<i>849</i>
<i>Milk Market</i>	<i>850</i>
<i>Grain Market</i>	<i>850</i>
<i>Flax Market</i>	<i>851</i>
<i>Potato Market</i>	<i>851</i>
<i>Vegetable Market</i>	<i>852</i>
<i>Fish Market</i>	<i>852</i>
FOREIGN COUNTRIES	
<i>Establishment of a Large-scale Enterprise for Manufacturing Artificial Silk in Finland</i>	<i>853</i>
<i>Reorganisation of Finnish Wool Industry and Trade</i>	<i>853</i>
INFORMATION PART	
<i>Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return</i>	<i>853</i>
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
<i>Economic Conditions in Finland</i>	<i>854</i>
<i>Plan for the Establishment of Nitrogen Industry</i>	<i>856</i>
<i>New Chlorine Factories in Finland</i>	<i>856</i>
<i>Agreement of Finnish Timber Exporters with USSR</i>	<i>856</i>
<i>Import Permit Fees in Belgium</i>	<i>856</i>
<i>Grain Export Prohibited in Lithuania</i>	<i>856</i>
<i>Plans for a New Internal Loan in Lithuania</i>	<i>857</i>
<i>Export of Butter and Eggs from Lithuania</i>	<i>857</i>
<i>Export of Apples from Lithuania</i>	<i>857</i>
<i>Manufacturing of Casetas in Lithuania</i>	<i>857</i>

Fr. R. Kruus
nim EN- Kruus
Reinhold

PÖLLUMAJANDUS

PÄEVATÖOLISTE PALGAD TALUNDEIS. WAGES OF AGRICULTURAL DAY-LABOURERS.

Möödunud kesksuvel olid põllutööliste palgad ümmarguselt 20% kõrgemad kui aasta varem. Sügishooajal vähenes küll päevatööliste palk, kuid see oli loomulik, sõltuvalt tööpäeva lühemast kestusest tundides. Võrreldes käesoleva sügise palku m. a-ga, võime märkida tunduvalt tõusu. Möödunud sügisel maksti riigikeskmiselt omal toidul olevaile hobusemeestele kr 3,40 ja käesoleval sügisel kr 3,64, s. o. 7% rohkem.

Tunduvalt kõrgem kui riigikeskmine oli hobusega päeviliste palk L.-Eestis, tőustes üle 4 kr päevas. Valgamaal said omal toidul olevad hobusemehed käesoleval sügisel 4,52 kr päevas, Võru- 4,16 kr, Tartu- 4,08 kr, Pärnu- 4,07 kr ja Viljandimaal 4,04 kr. Peremehe toidul olevad hobusemehed said käesoleval sügisel riigikeskmiselt 3,19 kr päevas, kusjuures L.-Eestis oli keskmine päevapalk kõrgem riigikeskmisest. Möödunud sügisel maksti peremehe toidul olevaile hobusemeestele 2,90 kr päevas, seega on käesoleva sügise palgad 10% kõrgemad. Hobuseta meespäevilisele maksti käesoleval sügisel 1,82 kr päevas eelmise aasta 1,80 kr vastu. Meespäeviliste palk oli käesoleval sügisel maade järgi kõrgem Valga- ja Viljandimaal. Valgamaal maksti 1,94 kr ja Viljandimaal 1,91 kr peremehe toidul olevaile

meespäevilisile tööpäeva eest. Naispäevilised said käesoleval sügisel 1,45 kr päevas m. a. 1,40 kr vastu. Kõrgeim oli naispäeviliste palk Viljandimaal 1,55 kr päevas ja Valgamaal 1,54 kr. Alaealistele maksti käesoleval sügisel 1,08 kr päevas m. a. 1,00 kr vastu, s. o. 8% rohkem.

Päevatöölisi palgatakse põllutöile kolmel hooajal — kevadel viljakülviajal, suvel heinaniidu-ajal ja sügisel viljalõikusajal. Nende päevatööliste kolme palkamishooaja keskmiselt said omal toidul olevad hobusemehed k. a. 4,07 kr päevas m. a. 3,50 kr vastu, s. o. 16% rohkem. Peremehe toidul olevad hobusemehed said k. a. 3,26 kr päevas m. a. 2,80 kr vastu, s. o. 16% rohkem. Jala meespäevilised said k. a. kolme hooaja keskmiselt 1,90 kr päevas m. a. 1,60 kr vastu, s. o. 19% rohkem. Naispäevilised said k. a. kolme hooaja keskmiselt 1,49 kr päevas m. a. 1,30 kr vastu, s. o. 15% rohkem. Alaealised said kolme hooaja keskmiselt 1,10 kr päevas m. a. 1,00 kr vastu, s. o. 10% rohkem.

Tasandavat mõju avaldas palkadele kahtlemata k. a. soodus ilmastikuolukord, mistõttu põllutööd ei kuhjunud üksteise otsa, seepärast saadi toime väiksema tööjõuga.

ÜHISTEGELIKUD LINNUTAPAMAJAD TAANIS. CO-OPERATIVE POULTRY SLAUGHTERIES IN DENMARK.

A. Vellner.

Linnukasvatus Taanis arenes viimase 50 aasta jooksul jõudsalt. 1888. a. oli Taanis 4,6 milj. kana, nüüd juba üle 26 milj. Veel mõnede aastate eest pöörati tähelepanu ainult munatoodangule, kuid kasvav kasvatus ratsionaliseerimine heade munejate kanadega, ja sellejärele, kui kasvataja jõudis arusaamisele et tuleb pidada ainult noori kanu, suurenes aastane pakkumine ning tekkis loomulik vajadus tapalindude paremaks kasutamiseks. Mitte ainult see ei põhjustanud tapamajade tekkimist, vaid ka

lihaliindude kasvatus ja selle arenemine. Tapetud lindude kogus Taanis oli veel mõned aastad tagasi väga väike. Kuni 1930. a. importis Taani aastast peagu 1 milj. kr eest võõraid linde, peamiselt naabermaist.

Asutamine ja seisund.
Establishment and Conditions.

Veel mõned aastad tagasi toodi suurem osa taani tapalindudest turule tootjate poolt, kes neid ise tapsid ja pakkisid. Kauba jahutamist ei olnud. Kuigi tapmine ja pakkimine oli korralik, ei saadud kaupa siiski eksportida.

Taani linnukasvatavate seltsi algatusel ja põllutööministeeriumi toetusel saadeti 1928. ja 1929. a. üks konsulent välismaise toodangu keskusisse tutvuma uuemaageste tapalindude käsitlemise ja turustamisega ning uurima tegureid, milledest sõltuvad hinnad suuremail linnuturgudel Inglises ja Saksas. See samm viis asja nii kaugele, et mõned ühistegelikud seatapamajad hakkasid tapma oma liikmete linde. See toimus vaid lühikest aega, sest mitmeid nõudeid, milliseid pandi lindude tuberkuloosi vastuvõttlemise seadusega kehtima 1930. a., ei saanud tapamajad, kes tapsid linde, täita. Seepärast asutati väiksemaid linnutapamajaju, millised pidid töötama koos seatapamajadega, kuid ka see moodus ei lõõnud läbi, sest need olid seadiseilt puudulikud ja väikesed. Siis otsustati ehitada suuri iseseisvaid, ühistegelikke linnutapamajaju, millised asetseksid nii, et nad saaksid kaunis suure maa-alaga piirkonnast osanikke, kes on kohustatud saatma kogu oma toodangu tapamajale. Sääraseid tapamajaju asutati 1932—1935. a. 4, olles kõik riigi poolt autoriseeritud ja omades osanikke üle kogu maa. Igal neist on oma kindel tegevuspiirkond.

Ühistegelike linnutapamajade asutamine toimus sel teel, et teatud arv osanikke ülesandmislehel kohustus tasuma osa sissemaksust garantiisummaga, mille suurus oli 10 ööri igalt saadetavalt linnult ja mis maahaarvamisel pidi jääma sisse, et kindlustada osaniku poolt kogu oma toodangu äraandmist, milleks määritleti ka saateminiimum. Juhul, kui seda miinimumi ei saada kätte, arvatakse igalt puuduvalt linnult 10 ööri juurde. Ühisuse kohustusina kehtivad samad abinõud.

Üksikud liikmed ei talitanud solidaarselt ega võtnud endale ühtki ökonoomilist kohustust, peale garantiisumma.

Tapamajade avamisel kohustusid osanikud 5 aasta kestel, niipea kui võimalik, maksuma välja järelejäänud 10 ööri igalt linnult.

Ühistegelikud linnutapamajad on ehitatud üldjoonis ühesuguse plaani järgi ja seadistatud nii, et nad suudavad tappa aastas ca 1 mlj. lindu, s. t. — kui tapamajad jõuavad täie koormiseni, ulatub garantiisumma 500 000 kr iga tapamajaju kohta. Asu-

tamisest saadik on tapamajade läbikäik suurenenud tublisti. Nii on kasvanud näit., osanikkude arv Ringsted'i ühistegeliku linnutapamajal 11 000, algul 5700.

Lindude vastuvõtmine ja nuumamine. — *Collection and Fattening.* Kui osanikul on linde äraandmiseks, teatab ta sellest tapamajale, täheandades ühtlasi antavate lindude arvu, mille järgi umbes 1000 linnu mahutusega jõuvanker viib linnud ära. Enne saatmist kinnitab osanik lindudele jalga oma numbriga varustatud jalarõngad. Tapamajaju pannakse linnud suurte neljakordsete terastraatist transportpuuridega kogumisruumi. Juhul, kui linnud ei lähe nuumamisele, jäävad nad puuridesse järgmise päevani ja saavad selle aja jooksul ainult vett, et soolestik hästi tühjeneks enne tapmist.

Suur osa lindudest läheb aga kohe teatud ajaks nuumamisele, et rahuldada täielikult mitmesuguste turgude nõudeid. Sel juhul hinnatakse ja sorditakse linde juba vastuvõtmisel headuse järgi, mis jääb aluseks ka makstava hinna arvestamisel. Seejärele viiakse nad nuumamisruumi. Mitte kõik linnud ei ole kohased kiireks nuumamiseks. Kui kana tapetakse nuumamisajal, on teda halb puhastada ja omab välimuse, mis ei võimalda rahuldavat hinda.

Sulgijad linnud pannakse nii kauaks eriruumi, kuni suled on osaliselt kasvanud selga. On pojad väikesed, pannakse nad kasvatamiseks suurde ruumi, kus on küllaldaselt ruumi liikumiseks, mille tagajärjel lihased arenevad hästi. On linnud nuumamiseks kõlblikud, pannakse nad 5—7 kaupa nuumamispuuridesse.

Nuumamine kestab tavaliselt umbes 14 päeva. Sel ajal saavad linnud päevas mitu korda nuumsööta, mis sisaldab tarvilisel määral loomset ja taimset valku; tähtsama osa söödast moodustavad piim ja teravili. Selle nuumamisega saadakse kõrge headusega kaupa, mis leiab ostjaid Saksas, Inglises ja Šveitsis.

Iga üksik ühistegelik linnutapamajaju võib võtta nuumamisele 20.—25 000 lindu ja suur nuumamisruumide olemasolu võimaldab tapamajaju teostada tapmist paremal mitüghooajal.

**Tapmine ja
järelevaatus.**
*Killing and
Controlling.*

Kui linnud on tapmiseks valmis, viiakse nad puuridega taparuumi. Siin võtab tapja linnud ja riputab nad jalgupidi transportlinde küljes olevaile klambreile; löögiga kuklasse uimastatakse linnud, mille järele nad tapetakse noka kaudu. Transportlint juhivad tapetud linnud läbi kanali, kuhu jookseb ja kogub veri, ja edasi läbi tanki, kus leiab aset umbes 30—35 sekundit kestev poolhautamine, mis kergendab tunduvalt sulgede kitkumist ja puhastamist. Tankist lähevad linnud transportlinde abil sulgedekitkujaini. Kõigepealt kitkutakse sabasuled, siis tiivasuled jne. Siis lähevad linnud transportlindilt üle puhtakskitkujale, kes puhastavad linnud lõplikult. Suled kogutakse metallnõudesse, milledes asetatakse eelkuivatamiseks tsentrifuugi, kuna lõplik kuivatus toimub kuivatusruumis aurutorudel.

Pardid ja haned hautatakse peale sulgede eelkitkumist. Lõpliku puhastamise järele lähevad linnud ruumi, kus toimub sortimine headuse järgi, ja juhul, kui linnud ei olnud nuumamisel, määratakse siin nende hind. Nõuetava sortimise ja valikuga saadakse tagatis, et linnud oleksid terved ja puhtalt käsitletud.

Tapetud lindude väljavedu võib 1934. a. kehtimapanud seadusega toimuda ainult linnutapamajade kaudu, kellel põllutöoministeriumi poolt on selleks luba ja kes seisavad selle järelevalve all. Täpsamad nõuded on 25. III 35. a. väljaantud määruses, milles nõutakse, et kõik linnutapamajad, kes saavad kaupa välismaale, alluksid põllutöoministeriumi poolt nimetatud tapamajainspektorile ja et kõik tapamajadest välja saadetavad linnud oleksid märgitud vastava plommiga, mis pandud linnu parema tiiva külge.

Plommil on pressitud sisse sõna „Danmark“ selle alla kuuluva krooniga ning tapamaja nr. Alates 1. IV 35 peavad kõik riigi poolt tunnustatud tapamajadest välja saadetavad linnud olema märgitud sellise plommiga, vaatamata, kas nad lähevad sisevõi välisturule. Ministeriumi määrused sisaldavad ühtlasi ka üksikuid nõudeid tunnustatud tapamajade tegevuse, tapmise, haigete ja lahjade lindude hävitamise, müügi-

leminevate lindude käsitlemise, jahutamise, valiku ja pakkimise kohta.

Sise- ja välismaised kogemused on näidanud, et lindude lahkamine on müügile kahjulik, ja kuna tapamajades ettevõetav hindamine ning sortimine asjatundjate poolt on kindlustuseks, et ministeriumi-plommiga varustatud linnud on terved ja igal juhul inimtoiduks kõlblikud, on määruseis ka määritletud, et linde vastandina endisile korraldustele ei lahataks.

**Säilitamine ja
pakkimine.**
*Storing and
Packing.*

Sortimise ja hindamise järele võetakse soolikad välja ja viiakse linnud jahutusruumi, kus temperatuur hoitakse jahutusmasinate abil +3° C.

Jahutusruumi taga asub külmutusruum, mis mahutab üle 1000 linnu ja kus hoitakse seda kaupa, mis silmapilgul ei ole hästi nõuetav, või ei lähe kohe müügile. Külmutusruumis võib viia temperatuuri alla kuni -20° C. Jahutusruumist lähevad linnud liikuvail alusel pakkeruumi, kus saatmiseks määratud linnud pakitakse madalaise laudkastidesse. Ühte kasti pakitakse, sõltuvalt suurusest, 12—16 linnu. Kastile märgitakse lindude arv, netokaal, kaubaliik, tapamajamärk ja kontrollnumber.

Tapamajad on huvitatud suuremast lindude ekspordist ja paremast hinnast, mis võimaldab ka suuremat väljamaksu tootjale. Ostjailks on peamiselt Saksa, Inglise ja Šveits. 1930. a. vedas Taani tapetud linde välja 12 000 kr väärtuses; 1932. a. tõusis väljavedu 458 000 kr. ja 1934. a. juba 3 400 000 kr, 1935. a. oli see veel suurem.

Eralinnutapamaju on Taanis palju ja umbes 30 neist teostab ka lindude ekspordi. Üksikud eralinnutapamajad ei ekspordid ise kaupa, vaid teevad seda mõne ekspordäri kaudu, kellel on seks vastav luba põllutöoministeriumilt.

**Seadised ja
masinad.**
*Equipment and
Machinery.*

On tekkinud firmasid, kellede masinad on tarvitusel linnutapamajades. Suuremaille taani ja rootsi linnutapamajadele valmistab masinavabrik A.-s. „Svenborg“ tapmis- ja hautamisseadiseid. Hautamisseadis koosneb seesmisest ja väli-

misest tankist. Mootorijõul liikuv seadis hoiab vee alalise ringvoolus läbi seesmise tanki, millest lähevad linnud veolindi abil läbi. Vesi hoitakse termostaatventiili abil ühesuguses soojuses, mida reguleerib kesk-küttekatla auru juurdevool. Selle seadise läbilaskevõime on umbes 450 lindu tunnis.

Jahutus- ja külmutusseadiseid valmistavad mitmed firmad. Jahutusruumi, kus temperatuur kõigub 2—3° C vahel, pressitakse külm õhk ventilaatori abil läbi kanaalsüsteemi. Juhul, kui linde

tahetakse hoida kauemat aega, viiakse nad külmutusruumi, mille temperatuuri võib viia alla kuni — 20° C.

Lindude külmutus toimub soolvees, kui soovitakse kiiret külmutamist, ja õhu käes, kui see ei ole nõuetav.

Kiire külmutamise sihiks on vähendada kauba kuivamist peale ülesulatamist; kuna aga kuivamine rasvase kauba juures ei ole nii mõõduandev, nagu lahja juures ja kuna nuumatud linnud on suuremosalt rasvased, tarvitatakse kiiret külmutamist harva.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

EESTI VÄLISKAUBANDUS 1936. A. 9-AL KUUL VÕRRELDES TEISTE RIIKIDEGA.

FOREIGN TRADE IN 9 MONTHS OF 1936 AS COMPARED WITH OTHER COUNTRIES.

Balti ja Skandinaavia-riikide väliskaubanduse arengus Inglise kulla-standardist loobumise ajast võib eristada kaht iseloomustavat ajajärku. Esimene hõlmab 1932. ja 1933. a. ning osalt ka 1934. a. See ajajärk iseloomustab Skandinaavia-riikide ja Soome väliskaubanduse elavnemisega, kes järgnesid peatselt inglismaela devalveerimisele, ühinedes n. n. „sterlingblokiga“. Teiste Balti riikide suhtes langes nimetatud ajajärk vastupidi, ühte maailmamaajanduse edasise kriisiga, mida põhjustas väliskaubanduse tagasimineku või seisaku väliskaubandussuhtes. Selliseiks maiks osutusid Eesti, Läti, Leedu ja Poola.

1934. a. viimaseinamainitud maade rühmast Eesti, seoses enne seda toimunud kr lahkumisega kullaaluselt, eraldus, ja kuna Skandinaavia-riikide ja Soome väliskaubanduse jaluleseadmine teostus peamiselt juba 1932—33. a., sammas 1934. kui ka 1935. a. väliskaubanduskäibe (sisse- kui ka väljaveo) suurenemise poolest Skandinaavia-riikide ja Soome ees.

Kuid 1934—35. a. ja eriti k. a., seoses maailmamaajanduse konjunktuuri murranguga, tuli murrang ka teiste maade väliskaubanduse arengus. Seega tähistus Balti ja Skandinaavia-riikide väliskaubanduse arengu teine ajajärk.

1934. ja 1935. a. ei osutanud poola ega leedu väliskaubandus küll edasist tunduvalt langust, kuid püsis siiski umbes 1933. a. tasemel. Lätis võis panna tähele väliskaubanduskäibe tõhusat suurenemist juba 1935. a., peamiselt väljaveo alal. Selline Läti ettejäudmine võrreldes Poola ja Leeduga oli tingitud peamiselt 1934. ja eriti 1935. a. toimunud faktilise lati devalveerimisega väljaveo-klausli rakendamise teel, millega eksportöridele anti õigus müüa väljaveolt saadud valuutat ametlikust kõrgema kursiga.

Poola ja Leedu väliskaubanduse tunduv elavnemine algas vaid k. a. Mitte ainult hindade tõusu tõttu maailmaturul, vaid ka arendamist soodustavate mitmesuguste abinõude tagajärjel õnnestus ka neil kahel riigil suunata oma väliskaubandust kindlakuulisele tõusule. Seoses sellega ilmneb lõppeks kõigis Balti- ja Skandinaavia-riigis väliskaubanduse arengus k. a. esimesel 9 kuul ühine elavnemine välja- kui ka sisseveo alal.

Kuna esimest ajajärku pärast inglismaela kullaaluselt lahkumist iseloomustas väliskaubanduse elavnemine neis mais, mis järgnesid peatselt inglismaelale, iseloomustab nüüd lõppevat teist ajajärku väliskaubanduse elavnemine kõigis Skandinaavia- kui ka Balti riiges.

Balti- ja Skandinaavia-maade väliskaubanduse areng 1934-36. a. 9-aj kuul (väärtuselt).

Development of Foreign Trade of Baltic and Scandinavian Countries in 9 Months of 1934-36 (Value).

	Miljonites vastava maa valuutas. In Mill. of Corresponding National Currencies.			Suurem (+) vähem (-) Increase (+) Decrease (-) %	
	1936	1935	1934	1936 1934 = (1935 = 100)	
1. Eesti	61,6	49,6	89,1	+57,5	+24,3
2. Soome	4515,4	3815,8	3440,0	+81,2	+19,3
3. Rootsi	1159,2	1035,0	931,7	+24,1	+11,7
4. Poola	725,6	626,4	592,9	+22,3	+16,8
5. Norra	648,5	578,8	540,5	+20,0	+12,0
6. Läti	82,2	77,6	70,6	+16,4	+5,9
7. Taani	1058,6	980,4	972,4	+8,8	+7,9
8. Leedu	109,8	94,6	103,8	+5,7	+16,1

SISSEVEDU — IMPORTS.

1. Eesti	61,6	49,6	89,1	+57,5	+24,3
2. Soome	4515,4	3815,8	3440,0	+81,2	+19,3
3. Rootsi	1159,2	1035,0	931,7	+24,1	+11,7
4. Poola	725,6	626,4	592,9	+22,3	+16,8
5. Norra	648,5	578,8	540,5	+20,0	+12,0
6. Läti	82,2	77,6	70,6	+16,4	+5,9
7. Taani	1058,6	980,4	972,4	+8,8	+7,9
8. Leedu	109,8	94,6	103,8	+5,7	+16,1

VALJAVEDU — EXPORTS.

1. Läti	87,7	72,5	57,9	+51,5	+21,0
2. Leedu	187,6	111,8	107,6	+27,9	+23,1
3. Eesti	61,6	58,6	50,3	+22,5	+5,2
4. Rootsi	1064,8	917,8	920,0	+15,6	+16,0
5. Soome	5167,7	4411,8	4496,7	+14,9	+17,1
6. Taani	1023,0	937,0	897,1	+13,9	+9,1
7. Norra	476,7	425,2	419,8	+13,6	+12,1
8. Poola	741,3	672,8	713,9	+8,8	+10,2

KAIVE — TURNOVER.

1. Eesti	123,2	103,2	89,4	+37,8	+13,9
2. Läti	169,9	150,1	128,5	+32,2	+13,2
3. Soome	9888,1	8227,1	7938,7	+21,9	+17,6
4. Rootsi	2221,0	1952,8	1851,7	+19,9	+13,7
5. Norra	1125,7	1004,0	960,3	+17,1	+12,1
6. Leedu	247,4	208,4	211,4	+17,0	+19,3
7. Poola	1468,9	1299,2	1306,3	+12,3	+12,9
8. Taani	2080,6	1917,4	1899,5	+11,3	+8,5

Tabelis toodud Balti ja Skandinaavia-riikide väliskaubanduskäibe võrdlus k. a. esimesel 9 kuul ja eelmisel kahel aastal osutab väliskaubanduse arengut eelmainitud teisel ajajärgul. Väliskaubanduskäive (import + eksport) tõusis viimasel kahel aastal kõige enam Eestis (37,8%), siis Lätis (32,2%) ja Soomes (21,9%). Järgnevad Rootsi, Norra, Leedu, Poola ja Taani (11,3%). Seejuures arenes käive Eestis m. a. intensiivsemalt kui tänava, kuna teisis Balti ja Skandinaaviariigis avaldus vastupidine nähtus. Leedu ja Poolas, näit., ilmnis eelmisel aastal veel väliskaubanduskäibe vähenemine.

Vaatamata aeglustumisele, ületab Eesti väliskaubanduskäive 1934. a. taseme kõige enam. See on tingitud peamiselt sisseveo tunduvalt suurenenisest. Viimane arenes k. a. isegi intensiivsemalt kui m. a. Sama nähtus ilmnis ka teisis Balti- ja Skandinaa-

via-riiges, peale Läti. Viimase sissevedu suurenes k. a. vähem kui m. a.

Eesti sissevedu ületab k. a. 1934. a. juba 57,5%. Järgneb Soome (31,2%) ja teised riigid, kusjuures kõige vähem võrreldes 1934. a. suurenes sissevedu Lätis, Taanis ja Leedus. Samuti tõusis võrreldes m. a. kõige enam sissevedu Eestis (24,3%).

Väljaveo alal on olukord vähe teissugune. Väljavedu Eestis ei osuta k. a. nii suurt kasvu, nagu m. a., kuid ületab 1934. a. taseme siiski 22,5%.

Väljaveo kasu suhtes tuleb märkida, et riiges, kus väliskaubandus võrreldes kriisiellega on taas seatud enam jalule, ei avaldu enam selline väljaveo forsseerimine, nagu näit., Lätis ja Leedus, kus väljavedu tõusis k. a. võrreldes 1934. a. kõige enam.

Sisse- ja väljaveo arengu võrdlus osutab, et Läti ja Leedu pidurdavad veel tunduvalt sissevedu. Väliskaubanduse ebakindluse ja välisvaluutareservide puudulikkuse juures pidid need kaks riiki püüdma saavutada oma väliskaubandusbilansi edasist paranemist ka k. a. Muis Balti ja Skandinaavia-riiges (peale Taani) ei avaldunud sellised püüded sel määral, ja väliskaubandusbilanss osutub ebasoodsamaks kui 1934. a., kuigi mõnedes neist väliskaubandusbilanss paranes k. a. pisut. Eestil, samuti nagu Soomel, Rootsil ja Norral, osutub võimalikuks teostada liberaalsemat väliskaubanduspoliitikat.

K. a. esimese üheksa kuuga lõpeb arvatavasti mainitud teine ajajärk Balti- ja Skandinaavia-riikide väliskaubanduse arengus pärast inglismae lahkumist kullastandardist.

Esiteks peab Balti ja Skandinaavia-riikide väliskaubanduse edasisele arengule avaldama tõhusat mõju loodetav maailma-kaubanduse üldine elavnemine seoses kullablocki-valuutakursside alandamisega; teisalt võib-olla teatud tähtsus ka nimetatud kullablockimaade võistlusvõime kõvenemisel maailmaturul. Teiseks võib Balti ja Skandinaavia rühma riikide väliskaubanduse arengule avaldada teatud mõju Läti ühinemine sterling-blokiga ning Poola ja Leedu hoidumine alandamast oma vääringut. See toob uusi

asjaolusid Balti ja Skandinaavia-riikide väliskaubanduse arenemisse ja määrab nende väliskaubandussuhete uue iseloomu lähemas tulevikus.

Lõpuks tuleb tähendada, et Balti ja Skandinaavia-riikide väliskaubanduse eel-poolnimetatud käibe kasv osutus intensiivsemaks kui juhtivate euroopa agraarmaade ja maailmakaubanduse oma. Vastavalt saksa konjunktuurinstituudi kaalutud indeksile kuue Euroopa juhtiva agraarmaa väliskauban-

duskäibe väärtuse järgi kokku *) (võttes käived vastavate maade vääringuis) suurenes k. a. esimesel poolel (kõigi üheksa kuu kohta andmeid veel ei ole) võrreldes eelmise aasta sama ajaga, vaid 5,7% ja võrreldes 1934. a. I poolega 5,8%. Maailmakaubanduskäive väärtuse järgi suurenes k. a. esimesel poolel võrreldes 1. a. sama ajaga 8,3% ja 1934. a. I. poolega 12,9%.

*) Taani, Iiri, Poola-Danzig, Rumeenia, Hispaania, Ungari.

LÜHIUUDISEID — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● A/S-le „Telliskivi Tehased”, Tallinnas, katusekividetehase ehitamiseks Vairaras, Virumaal. Tehases leiab tööd kuni 30 töölit. Jõuandjaiks elektrimootorid, kogujõuga 112 h. j. ja kivide põletamiseks leek-kamberahi 20 kambriga. Tehase toodanguvõime on 2 000 000 katusekivi aastas.

● F. Leppik'ule, Tartus, Ülikooli 11 krt. 2 peennahkesemete ja reisitarvetetöökoja sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölit. Valmistatakse mitmesuguseid peennahkesemeid ja reisitarbeid, nagu: käe-, rahakotte, kohvreid jne.

● A. Päts'ile, Tartus, Võidu 26 peennahkesemete ja reisitarvetetöökoja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 25 töölit. Jõuandjaiks elektrimootorid, kogujõuga 3 h. j. Valmistatakse kohvreid, mappe, käekotte ja muid sadulsepatooteid.

● H. Pöder'ile, Tallinnas, Sakala 8 saapapealsetetöökoja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 12 töölit. Jõuandjaiks elektrimootorid, kogujõuga 3 h. j. Valmistatakse jalanõudepealseid ja valmisjalanõusid.

● R. Selmanovitsch'ile, Tartu, Kompanii 4 asuvas trükikojas töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölit. Jõuandjaiks elekt-

rimootorid, kogujõuga 2,5 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid trüki- ja köitetöid.

● J. Busch'ile, Tallinnas, Majaka 36 raudvooditööstuse sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölit. Jõuandjaiks elektrimootorid, kogujõuga 2 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid raud- ja terasvoodeid.

● O/Ü-le „A. Flemming & Ko.” Tallinnas, Tina 19 asuvas mehaanilises puutööstuses töötamiseks tingimusel, et täidetaks linna ehitusmääruste ja -inspektsiooni poolt ülesseatud nõudeid tuleohukorvaldamise alal. Ettevõttes leiab tööd 25 töölit. Jõuandjaiks elektrimootorid, kogujõuga 30 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid ehitusesemeid ja mööblit ning tehakse sadulsepatöid.

● J. Pragi & V. Pent'ile, Tallinnas, Endla 9 kristallitööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 30 töölit. Jõuandjaiks elektrimootorid, kogujõuga 8 h. j. Lihvitakse kristallklaasist majapidamis- ja ilustusnõusid.

● A. Orntlich'ile, Tallinnas, Maakri 28 pesu- ja trikootööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölit. Jõuandjaiks elektrimootorid, kogujõuga 2 h. j. Kootakse trikooriid ja valmistatakse ihupesu.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS OKTOOBRI. TALLINN HARBOUR IN OCTOBER.

Laevade läbikäik Tallinna sadamas välissõidus oli oktoobris väiksem kui septembris, ulatudes mahu järgi 141 058 net-reg-tn eelmise kuu 185 830 net reg tn vastu. Ka rannasõidus oli laevade liikumine oktoobris 18,3% võrra mahu järgi väiksem kui septembris.

Kaupade vedu laevadel Tallinna ja välisriikide sadamate vahel püsis oktoobris eelmise kuu tasemel, näidates elavust, millist ei ole olnud varem aastail sügiskuil. Kaupu veeti oktoobris Tallinna 34 864 tn (eelmisel kuul 34 205 tn) ja Tallinnast välja 30 530 tn (eelmisel kuul 30 305 tn). M. a. oktoobris oli kaupade läbikäik Tallinna sadamas 52 543 tn tänavuse 65 394 tn vastu, seega tõus 24,4%. Elavnemist põhjustas sissevedu, mis oli tänavu oktoobris märksa suurem mullusest. Üldse oli k. a. kümne kuu jooksul sissevedu laevadega 28,0% suurem m. a. sama aja sisseveost, nimelt 248 835 tn 194 373 tn vastu. Väljavedu on aga tä-

navu eelmisest aastast väiksem — 252 659 tn 283 988 tn vastu. Kuna aga sissevedu suurenes enam kui vähenes väljavedu, on vedu laevadel tänavu 10 kuu jooksul suurem eelmisest aastast 4,8%.

Reisijatevedu vähenes. Oktoobris tuli laevadega sisse 1689 reisijat ja väljus 1700 reisijat, vastavad arvud septembris olid 2 194 ja 2 352 reisijat. Ka eelmise aasta nimetatud kuude arvud olid peagu samad.

Reisijateveo 10 kuu kokkuvõtte tänavu on aga märksa suurem eelmisest aastast, nimelt tuli tänavu sisse 35 687 reisijat (l. a. 23 926) ja väljus 35 932 reisijat (l. a. 24 238). Läbikäik reisijateveos oli tänavu eelmisest aastast suurem 48,6%.

Rannasõidus jäävad veod sügiskuil tavaliselt väiksemaiks. Seda näeme ka käesolevas oktoobris. Tagasimine algas septembris ja kestis oktoobris, mil kaupade läbikäik rannavedudes oli 12 190 tn, suvekuil aga keskmiselt 17 000 tn.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Võiturul jätkus m. n. hindade paranemine. Eesti võihinna noteeriti Manchesteris 106 kuni 108 š cwt eelmise nädala 104—106 š vastu. Ka Saksast saadav hind tõusis 159 snt-ilt 163 snt-le kg fob Tallinn. Vastavalt hindade tõusule välisturul ja väljaveetud võikoguse osatähtsuse kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõihinna 147 snt kg. Seega kõvenes võihinnaoteering 7 snt kg-lt. Turutendents kindel.

Võituruseisundi paranemise soodustajaks on ookeanitaguste maade, s. o. peamiselt Austraalia, võitoodangu langus põua tõttu. Nii toodi Austraalias võid oktoobris väljaveokontrolljaamadesse 32% vähem kui l. a. samal kuul. Käesoleva tootmisaja (alates 1. aug.) esimese kolme kuu vältel on Austraalias võitoodang 25% madalam eelmise aasta samade kuude võitoodangust. Seejuures vähenes väljavedu neil kuul 16% ja oktoobris 36%, võrreldes eelmise aastaga. Kui

gi Uus-Meremaalt on võid väljavedu vähe suurem kui eelmisel aastal, on üldine võid väljavedu ookeanitagusteist maist väiksem eelmise aasta väljaveost. Kuna viimasel ajal on tõusnud külmutushooneis seisnud võid tarvitus, võib arvata, et võihinna liikumine Inglises toimub k. a. enamvähem praegusel tasemel.

Võid väljavedu Taanist oli oktoobris 11% suurem kui l. a. samal kuul. K. a. esimese kümne kuu vältel veeti võid Taanist 6% enam l. a. samal ajal väljaveetud kogusest. Kogu väljaveost läks Inglisse 75% ja Saksa 24%.

Siseturul maksus või m. n. snt kg:

Tallinnas — lauavõi	180 snt,	kõõrvõi	165—170 snt
Tartus	180—190 „	„	145—163 „
Pärnus	185—190 „	„	155—170 „
Valgas	170—180 „	„	163—170 „
Rakveres	175—185 „	„	165 „
Narvas	180—185 „	„	150—165 „

M. n. väljaveetud võikogusest läks Saksa 2714 tünni ja Inglisse 2106 tünni.

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 40.	9 XI	2/XI	o/o	Oktoober		English Nomenclature see No. 40.	9/XI	2/XI	o/o	Oktoober	
	15.XI	8/XI		1936	1935		1936	1936		1935	
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (börsikom. noteerint-gute järgi (kr. kv))											
Teravili, jahu ja kartul											
1. Rukis	14,25	14,25	0	14,25	12,75	70. Searasv, sulatamata	115	115	0	117	76
2. Nisu	24,00	24,00	0	24,3	17,15	71. " sulatatud	140	140	0	137	105
3. Oder, õlle	—	—	—	—	—	72. Loomarasv, sulatamata	55	55	0	64	54
4. " sõõda	16,50	16,50	0	15,75	—	73. " sulatatud	75	80	-7,2	76	71
5. Kaer	12,75	12,75	0	12,28	—	74. Heeringad	60	60	0	60	45
6. Rukkipahu	15,18	15,05	+0,5	14,98	14,77	75. Raimed, värsked	13	12	+8,3	18	15
7. Rakkipüü	21,15	21,15	0	21,15	22,12	76. Kiilud, värsked	40	40	0	34	26
8. Nisupüü (kõrgem sort)	45,00	45,00	0	46,00	32,40	77. Ristikehin	6,1	5,5	+10,9	6,1	7,0
9. Kartulid, eksport	—	—	—	—	—	78. Aasahein	4,9	4,0	+22,5	4,8	5,0
10. " piirituse	1,90	1,90	0	2,07	1,85	79. Põletispuud, kase (m*)	845	845	0	845	699
11. " vabriku	—	—	—	1,95	1,68	80. " männi	528	528	0	528	468
Filmasaadused ja kunstvõi											
12. Juust šveitsi (kg)	1,25	1,25	0	1,25	1,24	81. Petrooleum (II)	12	12	0	12	11
13. Margariin	0,75	0,75	0	0,75	0,72	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
Koloniaalkaubad											
14. Suhkur	42,30	42,30	0	42,47	42,98	Rukis — (kr. kv.)					
15. Sool, Vene	2,50	2,50	0	2,50	2,50	82. Hamburg (La Plata)	11,11	11,10	+0,1	11,15	7,70
16. " Saksas	2,50	2,50	0	2,50	2,50	83. Chicago	12,74	12,81	+8,5	11,01	7,48
17. " Inglise	—	—	—	—	2,50	84. Winnipeg	10,49	10,08	+4,1	10,07	6,07
18. Riis, Burma II	45,00	45,00	0	45,00	45,00	Nisu — (kr. kv.)					
19. Tee, Or. Pek., Tseilon (kg)	5,75	5,75	0	5,75	5,75	85. Hamburg (Manitoba I)	17,23	17,50	-1,4	17,70	14,88
20. Kohv, Rio, Santos ine.	4,88	4,88	0	4,88	4,88	86. Liverpool	15,82	15,88	-0,3	16,56	12,88
21. Heering., S. Matties (tünn)	48,50	48,50	0	48,50	37,80	87. Chicago	15,67	15,62	+0,3	15,52	13,84
22. " Mattis	52,50	52,50	0	52,50	41,90	88. Winnipeg	14,29	14,24	+0,3	14,96	12,26
Ehitusmaterjal											
23. Telliskivid (1000 tk.)	37,00 ⁵⁾	37,00 ⁵⁾	0	36,65 ⁵⁾	35,00 ⁵⁾	Mais — (kr. kv.)					
24. Tsement (tünn) ¹⁾	6,45	6,45	0	6,45	6,45	89. Chicago	14,87	14,82	+3,8	18,70	8,73
25. Lubi	2,77	2,77	0	2,77	—	Piim lahtiselt Tallinn (snt. lt)					
26. Tsinkvalge (kg)	0,42	0,41	+2,4	0,42	0,44	90. I v. piimakauplustele	12	11,5	+4,8	11	10
27. Ooker	0,23	0,23	0	0,24	0,22	91. I v. piimatööstustele	11	11	0	10	9
28. Värnits	69,50	69,50	0	70,5	68,80	92. II v. piimakauplustele	11	10,5	+4,8	10	9
Metallid											
29. Raud, sordi	14,75	14,75	0	14,75	14,00	93. II v. piimatööstustele	9,5	9	+5,6	8	8
30. Teras, vedru	24,00	24,00	0	24,00	25,00	Või. (snt. kg.)					
31. Inglisina	440,00	440,00	0	440,00	495,00	94. Tallinn	147	140	+5,0	140	160
32. Sestina	45,50	43,00	+5,8	43,00	45,50	95. Kindlustatud hind	170	170	0	154	136
33. Vaskplekk, punane	160,00	157,50	+1,6	157,50	183,00	Londonis.					
34. " valge	142,50	140,00	+1,8	140,00	158,00	96. Taani	224	223	+0,4	217	230
35. Tsinkplekk	69,00	69,00	0	69,00	67,50	97. Eesti	—	—	—	—	—
Riie ja nahk											
36. Puuvillanerii, bias (mtr)	0,56	0,56	0	0,56	0,56	98. Läti	—	—	—	—	—
37. " mitkai	0,42	0,42	0	0,42	0,42	99. Leedu	—	—	—	—	—
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg)	2,45	2,45	0	2,45	2,18	100. U-Meremaa	192	—	—	178	201
39. " Am. nah. I s.	2,50	2,50	0	2,50	2,46	Manchesteris.					
Kütteained, õlid jne.											
40. Kivisüsi, auru, Newcastle	2,70	2,70	0	2,58	2,61	101. Taani	229	229	0	222	234
41. " soppa	2,80	2,80	0	2,80	2,75	102. Eesti	191	187	+2,1	181	213
42. Põlevkivi, I-a s.	0,80	0,80	0	0,80	0,80	103. Läti	191	187	+2,1	180	213
43. Turvas	0,90	0,90	0	0,90	0,83	104. Soome	209	206	+1,5	202	226
44. Põlevkiviõli	4,80	4,60	0	4,60	4,60	105. Rootsi	209	207	+1,0	202	223
45. Nafta, Ameerika ja Poola	10,25	10,25	0	10,25	10,25	Berliinis.					
46. Petrooleum, Vene ja Am.	12,00	12,00	0	12,00	10,25	106. Saksa margivõi	351	351	0	351	356
47. Bens., Riigi Põlevkivi, (lt)	0,26	0,26	0	0,26	0,26	107. Peen meireivõi	343	343	0	343	349
48. " Kiviõli „Estolin“ (lt)	0,29	0,29	0	0,29	—	108. Meiereivõi	332	332	0	319	937
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
49. Rukkipahu	15,5	15,5	0	14,8	14,8	109. Kopenhaagenis. — Taani	179	178	+1,7	174	188
50. Sepikujahu	28,0	28,0	0	28,0	27,8	Peekon. (snt. kg)					
51. Manna	50	50	0	50	42	110. Tallinn 60 — 72 kg. I s.	84 ²⁾	84 ²⁾	0	88	70
52. Kartulijahu	35	35	0	35	28	111. " (55,5—59,5 " " ")	79 ²⁾	79 ²⁾	0	83	65
53. Kartulid	3,5	3,2	+9,4	3,6	3,8	112. " (72,5—75,0 " " ")	75 ²⁾	75 ²⁾	0	79	61
54. Suhkur	44	44	0	44	44	Londonis (kõrgem not.)					
55. Sool	5	5	0	5	5	113. Taani	160	160	0	172	163
56. Piim, II valik	12	12	0	12	10	114. Eesti	148	148	0	154	155
57. Lauavõi	180	180	0	174	153	115. Läti	143	143	0	154	154
58. Kõõgivõi	170	165	+3,0	162	153	116. Leedu	148	148	0	154	155
59. Koor, rõõak (liiter)	108	108	0	108	103	117. Rootsi	163	163	0	163	169
60. " hapu	110	110	0	105	96	118. Iiri	162	162	0	169	184
61. Kanamunad (paar)	13	12	+8,3	11	12	119. Poola	148	148	0	154	152
62. Sealiha, keedulaha	90	90	0	102	65	Lina — Võru-Pelsert.					
63. " praeliha	90	90	0	102	70	120. Ristna (R)	112	106	+5,6	99	116
64. Loomaliha, supiliha	45	45	0	50	41	121. Hoffdreiband (HD)	103	97	+6,2	90	107
65. " praeliha	65	75	-19,3	78	58	122. Dreiband (D)	94	88	+6,8	81	98
66. Vasikalaha, esim. veer.	55	55	0	60	53	123. Ordín-dreiband (OD)	85	79	-7,6	72	87
67. " tag.	70	70	0	67	45	124. L. ordín-dreib. (LOD)	76	70	-8,6	62	78
68. Lambaliha, esim. veer.	58	60	-3,7	57	45	125. Takuprakk (H)	67	61	+9,8	52	64
69. " tag.	60	65	-7,7	62	51	Mujal Eestis.					
						126. Ristna (R)	110	105	+4,8	98	114
						127. Hoffdreiband (HD)	101	96	+5,2	89	105
						128. Dreiband (D)	92	87	+5,7	80	96
						129. Ordín-dreiband (OD)	83	78	-6,4	71	85
						130. L. ordín-dreib. (LOD)	74	69	-7,2	60	74
						131. Takuprakk (H)	65	60	+8,3	51	62

¹⁾ fr. Rakvere; ²⁾ 16./XI—22./XI; ³⁾ 9./XI—15./XI; ⁴⁾ tines teedemaksuga; ⁵⁾ „Silikaat“; ⁶⁾ paberkotis.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuhindade liikumine Prantsuses näitab tõusu, mistõttu ka meie eksportjuustuhinna noteering paranes 15 snt kg-lt. Nii noteeriti šveitsi eksportjuustu hinnaks riikliku juurdemaksuta franko Tallinn:

12 A	115 snt kg	11 A	110 snt kg
12 B	107 " "	11 B	103 " "

Siseturu-juustuhinnaks noteeriti:

Šveitsi	125 snt kg
hollandi	100 " "
backsteini	100 " "
konserv	130 " "

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturg Inglises on taas stabiliseerumas. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering jäi püsima 83 š-le tsnt, ja on seega 8 š kõrgem kui 1. a. samal ajal. Ühtlasi jäi muutu- seta ka peekonsigade ja elussigade noteering. Käesoleval nädalal maksavad eksporttapa- majad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort	
60 —72	84	79	73	Siseturu-	
55,5—59	79	75	69	hinnad.	
72,5—75	79	75	69		
75,5—80	75	71	68		

M. n. tapeti eksporttapa- majades 1 727 si- ga 1 695 sea vastu eelmisel nädalal.

Inglises kuulutati seakasvatajaile välja sigade lepingutingimused 1937. a. kohta. Seakasvatajaile kindlustatakse 1 sordi peekon- sea kg-st kr. 1.20 eeldusel, et lepinguid sõl- mitaks vähemalt 2,2 milj. seale. Kui sõlmi- takse lepinguid üle 2,4 milj. sea, makstakse juurde veel 1,6 snt kg-lt. Kindlustatud hin- na juures arvatakse jõusöödahinnaks 13,5 snt kg. Kui jõusöödahind peaks tõusma üle 0,5 snt kg-lt, makstakse seakasvatajaile 0,8 snt juurde iga 0,5 snt-se hinnatõusule. See- ga tõuseb 1937. aastaks kindlustatud peekon- sigade hind Inglises võrreldes k. a. hinnaga 5,2 snt kg-lt ja 1935. a. 8,6 snt. Ühtlasi on seakasvatajad vabastatud kohustusest anda vähemalt 25% sigu kalendriaasta esimese

Kuna uue kaubanduslepingu sõlmimisega avanevad meil tuleval aastal juustuturusta- mise võimalused Saksas, võib juustukauban- duse väljavaateid pidada kõigiti rahuldavaiks. Juustutootmise arendamine piimasaaduste mitmekesistamise mõttes omab seega majan- duslikult soodsamat eeldust. Seetõttu näib olevat tõenäone, et juustu väljavedu tuleval aastal näitab üldises piimasaaduste välja- veos tõusu, koguselt kui ka osatähtsusest.

nelja kuu jooksul. Ainult viimase nelja kuu jooksul ei tohi anda üle 45% kontrakteeritud sigadest.

Peekonsigade väljamaksuhind ei ole kui- dagi mõjustatud peekonihinnast. Seega on inglise seakasvatajad suutnud kaubelda välja väga soodsaid tingimusi tuleva aasta kohta.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936. a. 1.1 kuni 15. XI	1935. a. 1.1 kuni 17. XI	1934. a. 1.1 kuni 18. XI
	9./XI- 15./XI 1936	2./XI- 8./XI 1936			
VOI (tonni)					
Butter (tons)	155,1	155,8	9362,0	9855,0	9295,2
Sellest:					
Saksa	57,3	52,5	3879,3	3881,1	3071,6
Inglise	75,2	72,8	5311,8	5692,8	6046,7
Belgia	—	—	—	42,3	15,4
Soome	—	—	—	—	2,1
MUNAD					
(tuh. tk.) — Eggs (1000)	455	788	42315	45729	33186
Sellest:					
Inglise	—	36	17020	21808	18461
Saksa	455	647	20897	19323	10905
PEEKON					
(tonni) — Bacon (tons)	53,6	8,7	1959,7	1971,3	2144,6
LINA (tonni)					
Flax (tons)	72,8	24,6	6882,6	4299,8	3157,4
Sellest:					
Inglise	37,3	4,3	2762,5	2880,1	2248,4
Belgia	—	—	231,9	70,3	121,6
Soome	—	10,1	465,3	140,3	99,3
Saksa	35,5	—	1236,0	1097,3	566,5
Prantsusse	—	—	1531,3	10,3	60,5

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul on veiste pakkumine keskmine. Nädalas turustati 411 elus- ja 9 tapetud veist. Tapetud veistena turustatakse kodus haiguse või õnnetuse tagajärjel hädatappe korras tapetud veiseid, sest ilma eeltoodud põhjusega on kodus tapetud veiselihha müük turul keelatud. Nõudmine veiselihale oli soojade ja niiskete ilmade mõjul tagasihoidlik. Hinnad püsisid ühtlasel tasemel, millele jäävad arvatavasti ka eeloleval nädalal.

Nädala keskmiselt maksus suurmüügil pulliliha nuumatuil 33—42 snt, keskmisil 32—37 s ja lahjadel 25—30 s kg. Eluskaalu alusel turustati nuumatud pulle 25—26 s, keskmisi 23—24 s ja lahjasid 19—21 s kg.

Mullikalihha maksus võrdsest pullilihale. Lehma ja härjalihha maksus nuumatuil 40—45 s, keskmisil 27—36 s ja lahjadel 19—26 s kg. Eluskaalu alusel maksusid lehmad rammususe järgi 14—21—28 s kg.

Turustades veiseid elusalt, kusjuures loomahind saadakse arvatava lihakaalu alusel, või müües täpsa lihakaaluga, kus nahk ja pudemed (päidikud) jäävad ostjale — tuleb nimetatud liha kg hinnale arvata juurde naha ja pudemete arvel pullidele 8—10 snt ja lehmadele 10—12 s.

Vasikate pakkumine väike. Nõudmine hea. Tendents kindel. Tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega maksusid: nuumatud 70—75 s, keskmised 55—65 s ja lahjad 50—55 s kg. Eluskaaluhind vasikail vastavalt eeltoodud sortidele 35—45—53 s kg.

Lambaliha pakkumine üle keskmise, Turustati 352 elus- ja 701 tapetud lammast. Nõudmine hea. Siseturul lambalihahinnad tõusid. Rammusad tapetud lambad ilma naha ja pudemeteta maksusid 50—55 s, keskmised 45—48 s ja lahjad 40—42 s kg. Lammaste eluskaaluhinnad vastavalt rammususele 23—30—34 s kg.

Eksportlambaliha-noteering püsib juba 25. sept. samal tasemel, s. o. 60—65 s kg, eluskaaluhind franko saatejaam 27—29 s kg. Kuna aga I. n. nihkus siseturul lambaliha hind tunduvalt kõrgemale eksporthinnast, maksid eksportörid eksportlammaste liha kg-st 5 s üle noteeringu.

Sealiha pakkumine väike, hinnad ebahütlased. Nädala keskmiselt maksusid tapetud sead ühes peade-jalgadega 75—83 s kg. Eluskaalu alusel maksusid sead 58—62 s kg. Tendents eelolevaks nädalaks selgusetu.

Hinnad teiste hinnade turgudel (snt kg):

	Sealiha	Veiselihha	Vasikalihha	Lambaliha
Pärnu	75—85	35—55	47—50	48—53
Tartu	80—90	30—55	35—45	50—55
Valga	70—85	45—50	40—45	45—50
Rakvere	80—90	50—65	50—60	50—55
Narva	70—100	30—40	40—50	55—60
Võru	80—85	40—50	45—50	45—50

Nahkade hinnad: Veisenahad toorelt 65 s, soolatult 75 s kg. Vasikanahad 4—4.50 kr. tk. Kaalus üle 3,5 kg hind kr. 1.20—1.30. Lambanahad 2—4 kr tk, sõituvast villi pikkusest.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Munahindade sesoonne liikumine Inglises näib seisvat murrangu eel. Kuna senini kõvenesid munahinnad peagu pidevalt, nõrgenes m. n. üldine hindade tase ja seda eriti Inglises sisemaisil munadel. Seetõttu näib olevat saavutatud Inglises munahindade kõrgeim seis ning algab sesoonne langus, mis kestab tavaliselt mai-juunini.

Hindade nõrgenemise tõttu välisurul noteeriti meie eksportmunade hinnaks 126 snt kg franko kogumispunkt eelmise nädala 130 snt vastu. Vastavalt noteeritud hinnale maksavad eksportörid tootjale vähemalt:

50 gr raskusist munadest	63 snt kümme ehk	12,6 snt paar
55 " " "	69 " " "	13,8 " "
60 " " "	75 " " "	15,0 " "

Siseturumunade hinnaks noteeriti alla 50 gr raskusil 40 snt kümme ja üle 50 gr 52 snt kümme.

Kanamunade sissevedu Saksa oli k. a. novembris 137,5 milj. tk l. a. sama kuu 145,5 milj. tk vastu, vähenedes seega 8 milj. muna võrra. K. a. esimese kümne kuu vältel imporditi Saksa mune 1 099 milj. l. a. sama aja 882 milj. vastu, millest nähtub, et kanamunade tarvitus Saksas on suurenenud.

M. n. maksusid kanamunad siseturul:

Tallinnas	12—15 snt paar
Tartus	13—16 " "
Pärnus	12—13 " "

Valgas	13—15 snt paar
Rakveres	15 " "
Narvas	13—14 " "
Võrus	14—15 " "

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon, Börsikomitee ruumes, noteeris 16. nov. s. a. piimahindadeks Tallinnas möödunud nädala eest: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 12 senti, müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 11 senti, müügil piimatööstusele 9—10 senti liiter. Hinnatendents — püsiv.

Eelmise nädalaga võrreldes piimahinna tõus jätkus. II valiku rõõskpiima eest maksetakse 11 senti üldiselt, vaid üksikud karjapidajad saavad veel 10 senti liitrist. Põllutöökotta linnatümbri karjakontrollühingutest tulnud teated piima üle, teatavad kõikjal piimatoodangu suurt vähenemist, kohati üle 35% suvisest piimakogusest. Vähenemine on tingitud lüpsiperioodist, kuid ka jõusõotade vähesusest, sest teatavasti kõrvetas

suvine põud linnatümbri söödateravilja põlud peagu täielikult. Saadi kohati ainult külvatud seemet tagasi. Loomad peavad seega lüpsma peajasjalikult heinte söödal — riigi jõusõota oodatakse pikisilmi. See kipubki juba viibima. Ootusel aga ei julgeta muud jõusõota osta ja tagajärjeks on toodangute langus. Toodanguid on aga hiljem ka tugevamaal söötmisel raske uuesti endisele tasemele tõsta.

Väikemüügil maksus piima piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	17	—	14	12—13
Tartu	14—15	11—12	—	9—10
Narva	14—15	11—12	—	9—10
Pärnu	17	13	—	12
Rakvere	12	11	—	9
Valga	13—15	—	—	8—9
Võru	—	—	—	9—10
Haapsalu	—	—	10	9

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

M. n. ilmnes teraviljahindade käigus märgatav lahkuminek ameerika ja euroopa turgedel. Üldiselt tuleb märkida Ameerika börsidel hindade tõusu, mis oli intensiivne rukkil ja maisil, kuna nisuhindade paranemine ei olnud kuigi nimetamisväärne. Seevastu jätkus hindade langus Euroopas ja oli kaunis tunduv Hamburgi börsil.

M. n. kohta noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr kv kohta (sulgudes eelmise nädala hinnad):

Rukis: Chicago 12.74 (12.31), Winnipeg 10.49 (10.08), Hamburg (La Plata) 11.11 (11.10);

Nisu: Chicago 15.67 (15.62), Winnipeg 14.29 (14.24), Hamburg (Manitoba I) 17.23 (17.50), Liverpool 15.82 (15.86);

Mais: Chicago 14.87 (14.32).

Nisuturg seisab endiselt lõunapoolkera nisukasvatajate maade saagiteadete mõju

all. Austraalias algas juba tänavuse lõikuse koristamine. Viimane on küll kaalult kergem mullusest, kuid on siiski kvaliteeditult kõrge. Korralikud vihmasajud viimasel ajal on parandanud tunduvalt sealset viljade seisundit ja viimaste teadete järgi hinnatakse Austraalia tänavust nisutoodangut 135 milj. buš-le l. a. 143 milj. buš. vastu. Seevastu ületab Argentiina tänavune toodang 60% võrra l. a. saagi, kuid jääb sealjuures veel 10% madalamaks viimase viie aasta keskmisest. Euroopa sisseveoturgudel on nõudmine, peale Itaalia suurte ostude, kõikjal vaikne. Itaalia kohta puudub senini toodangu ametlik ülevaade.

Maisiturul paranesid hinnad, mis oli eriti märgatav Chicagos P.-Am. Ühendriiges arvatakse tänavust maisitoodangut tõusvat 333 milj. kv-le, mis on vaevalt $\frac{2}{3}$ m. a. toodangust. Samuti äpardus seal täielikult ka

teiste söödaviljade saak. Nii hinnatakse sealset odratoodangut 31 milj. kv-le, mis on vaid pool l. a. tasemest, ja et ka kaeratoodang on väiksem $\frac{1}{3}$ mullusest ja tõuseb 114 milj. kv-le, jätkuvad ühendriige maisiostud kindlalt ka edaspidi Argentiinast, mis mõjub omakorda kindlustavalt rahvusvahelisele maisiturule.

11. XI noteeris Tallinna börsikomitee teraviljadele ja nende jahvatussaadusile järgmised hinnad kr kv kohta: nisu 23—25, rukis 14—14,5 kaer 12—13,5 toiduoder 15—18 ja

rohelised toiduherned 23—25. Puhk ja Poad: suurveskis: rukkijahu 15—15,5, rukkipüül 22,5, nisupüül 24—45, A.-S. Rotermani tehaseis: rukkijahu 15, rukkipüül 18,6—21, nisupüül 22—45.

Väikemüügihinnad siseturul snt kg.

	Tallinn	Tartu	Pärnu	Valga	Rakvere	Haapsalu
rukis	18	13,5	13	14	13	15
nisu	25	23	23	23	22	23
oder	20	15,5	17	14	14	14
kaer	16	12,5	14	12,5	12	11
rukkijahu 18	14,5	16	15	15	15	15
sepikejahu 30	28	30	28	28	28	26

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linaturg on endiselt kindel ja hinnad näitavad tõusu.

Võrdlemisi suured kogused lina on leidnud turustamist hooaja algusest senini. Vene lina müüdi käesoleva hooaja algul 15 000 tn ja viimased tehingud tehti vene linadega £ 44 kullas fob Leningrad IV grupp slanets. Lähtist müüdi üle 2 000 tn lina uuest saagist.

Ka linase lõnga ja riide turul on märgata elavnemist. Tehinguid tehakse elavalt ja paranenud hindadega. Üldise maailmamajanduse ja -kaubanduse paranemisega on loota ka edasist olukorraparanemist linasaaduste turul. See on kindlaks aluseks linahindade paranemisele ja püsimiseks.

Seisund siseturul on väga elav. 16. skp. peetud Petseri laadale toodi 10 vagumit, s. o. 100 000 kg lina, mis müüdi hinnaga 116 snt kg R-sordi alusel. Linakvaliteet on paranenud. Keskmine sort tuleb HD ja D vahele, kuid on väga lähedal HD-le.

Linahindade noteerimiskomisjon Tallinnas noteeris Börsikomitee ruumes 13. skp. lina- kokkuostuhinnad franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel sentides kg-lt:

	Võru- ja Petseriimaal	Mujal Eestis
R	112	110
HD	103	101
D	94	92
OD	85	83
LOD	76	74
H	67	65
Takk I sort		84
" II "		75
Ehitustakk		17

Tendents elav.

Linaseemet toodi turule õige vähe. Näib, et linaseemnemüügi hooaeg on läbi.

Ka mujal Eestis on linaost elav ja hinnad küllalt kõrged, makstakse kuni 115 snt R-sordi alusel. Eesti hoffs-linast läks senini suurem osa kodumaa ketrusvabrikuisse.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Läinud nädalal oli kartulite väljavedu võrdlemisi vaikne. Välja veeti kõigest 2 000 kv kartuleid. Sellest läks välja 1 000 kv seemnekartuleid ja ülejäänud osa söögikartulitena.

Seemnekartulite kokkuost on suuremalt osalt teostatud, ainult mõned üksikud vagunid tulid veel läinud nädalal Tallinna.

Võib loota, et käesoleval nädalal läheb jälle mõni suurem seemnekartulisaadetis

välja. Senini seemnekartul läks peamiselt Lõuna-Ameerika riikidesse, kuid nüüd arvatavasti hakkab minema Lõuna-Euroopa riikidesse.

Söögikartulite kokkuost Viru rannas on vaikseks jäänud. Lääne rannas mõni purjek veel laadib kartuleid Rootsi jaoks. Kartulihinnad Lääne rannas näitavad veidi tõusu, umbes 20 snt kv-lt. Seemne- ja tööstuskartulil püsivad endised hinnad.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 16. novembril s. a. Börsikomitees noteriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul: Lääne rannas kr. 2,10—2,50 kv; Viru rannas kr. 1,80—2,00 kv.

2. Seemnekartul: Majesteet kr. 3,60—4,00 kv, Varane kollane kr. 4,00—4,60 kv, Erdgold kr. 4,00—4,60 kv, Yorgi hertsog —

kr. 5,00—5,25 kv ja Bintje kr. 4,75—5,00 kv. Seemnekartulihind vastavalt tunnustamisklassile ja valikule.

3. Tööstuskartul: tárkiisvabrikutes — kr. 1,60—2,10 kv, piiritusvabrikutes kr. 1,80—2,20 kv.

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Õunaturul oli märgata väikest hinnatõusu, kuna õunatägaravarad on vähenenud tunduvalt. Eksportkölblik õun seisib siiski samal hinnatasemel või näitas väikest langustendentsi, kuna õunaeksport on jõudnud lõpule. Tegelikult näeme hinnatõusu seetõttu vaid halve kvaliteediga õunte juures, mis hinnas olid senini 10 snt võrra madalamad eksportõunte hinnast.

Viimased eksportõunte kogused läksid Soome käesoleva nädala algul ja kui Soomest lisakontingenti enam ei ole võimalik saada,

jääb novembris õunte eksport seisma vähemalt kuni 1. XII. Vaevast aga suudame detsembris eksportida sinna kuigi palju, kuna ameerika õun hakkab juba võistlema seal meie õunaga alates 15. XII.

M. n., s. o. 9.—15. XI, veeti meilt välja:

õunu	43 883 kg
sigureid	13 250 „
jõhvikaid	8 868 „
marineeritud kurke	1 666 „

Keeduviljaturul püsisid hinnad eelmise nädala tasemel.

KALATURG. — FISH MARKET.

Vähese kalasaagi tõttu 1. n. veeti välja värsket kala ainult 1300 kg.

Siseturu-kalakaubanduses valitses endine seisund. Tallinna turul oli müügil rohkesti meresügu ja ahvenaid, kuna lõhe, haugi, koha ja teisi suurkalasorte oli vähe.

Lõhe- ja iherusepüük on läbi. Müügil ainult kalakasvatuse otstarbel kontrolli all püütud marjata lõhe, milliste hind tervelt 100 s kg, lõigatult 100—125 s kg, meresügu 45—60 s kg, ahvenad (peipsist) väikesed 10—15 s kg, suuremad 20—30 s kg; lähemaist rannikvetest toodud eluvärske ahvenas 35—45 s kg, koha 100—130 s kg, haug 50—70 s kg, rääbis 50—55 s kg, latikas 40—50 s kg.

Narva turul oli peale nimetatud kalasortide veel müügil värsked ärne (harjus), meretinte ja lutse. Ärni (peenemaitseline kala) leidub müügil ainult Narva turul, sest teda on veidi suuremal arvul ainult Narva jõe alam- ja ülemjooksul. Et kaugemaa transport mõjub kalakvaliteedile, ei saadeta ärni Tallinna müügile. Meretint Narva-

Jõesuu päritoluga maksus 18 s kg. Narva jõe luts elusalt 45 s kg, värsk 35 s kg.

Räimesaak oli 1. n. võrdlemisi rahuldav. Tallinna kalasadama kaudu tuli müügile räimi ca 40 000 kg, koormatel ja veoautodel ca 30 000 kg. Osa veoautoga toodud räimist oli Saaremaa rannikvetest.

Tallinna kalasadamas maksid ülesostjad räimest 10—12 s kg, laupäeval, kalapaatide turuajaks hilinemise tõttu, maksti ainult 8 s kg. Narva-Jõesuu rannikul 10—15 s kg ja Saaremaal ainult 5 s kg.

Tallinna turul müüdi lähemaist rannikvetest toodud räimi 12—15 s kg. Saaremaa nõrgema kvaliteediga räimi 7—10 s kg. Narva turul maksus räim 15—20 s kg.

Kilusaak endiselt nõrk. Kilupüük toimus väikesel määral vaid Kolga lahes ja sellest idapoolseis püügikohis (Purtse, Eisma, Narva-Jõesuu). Rannikul maksti 25—28 s kg.

Tallinna turul müüdi kilu 40—45 s kg. Osa Virumaa kilutoodangust turustati Tallinna turul, osalt läks kilutööstusse.

Soola- ja suitsukala-kaubanduses seisund endine.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

Suurettevõtte asutamine kunstsiiditootmiseks Soomes.

Establishment of a Large-scale Enterprise for Manufacturing Artificial Silk in Finland.

Novembri algul otsustati erinõupidamisel Helsingis asutada suurem ettevõtte 40 milj. Smk. aluskapitaliga kunstsiidi, kunstvilla ja tsellofaani tootmiseks. Ettevõtte algatajaks on Enso-Gutzeit, Outukumpu ja teised ketrustööstuse alal tegutsevad juhtivad ettevõtted. Põhikiri esitati kohe valitsusele kinnitamiseks ja eeltööde tegemiseks. Ettevõtte ellukutsumiseks valiti eriline toimikond, eesotsas mäenõunikkuide Kotilaise ja Pulkkisega. Põhikirja järgi võib tösta ettevõtte aluskapitali kolmekordseks, s. o.

120 milj. Smk. suuruseks. Uus ettevõtte ehitab tarvilised vabrikuruumid arvatavasti Vuoksa jõe orgu, kus on võimalik kasutada soodsamalt jõuallikaid ja mille läheduses on ka tooraineid.

Uue ettevõtte peatooteks jääks kunstsiid, kuid ka kunstvill. Nii kunstsiid kui ka -vill läheksid siseturutarvidadeks, kuna eksportartikliks jääks esijoones tsellofaan. Vabriku ehitamisel tuleksid kasustamisele eeskätt kodumaised ained ja valmistooted, ainult osa masinaid tuleks osta välismaalt.

Soome villatööstuse ja kaubanduse ümberkorraldus.

Reorganisation of Finnish Wool Industry and Trade.

Oma villatööstuse ja -kaubanduse parandamiseks on soome põllumajandusvalitsus teinud tööd pikemat aega, korraldanud eriuurimusi selle ala valgustamiseks, uute võimaluste leidmiseks ja koostanud kavu, kuidas luua ühtlust lambakasvatamisel ja kuidas saaks villa paremini turustada ja ka-

sustada tööstuses. Selle aasta algul asutati veel erikomitee nende küsimuste uurimiseks. Komitee tegi hoolast tööd sel alal, ja nagu hiljuti ajalehtedes kirjutati, peetakse selle poolt veel tarvilikuks uurida koha peal villaturustamis-küsimusi Inglises ja Rootsis.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIVA

7. novembril 1936. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 175 488,64	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	704 876,51
välisraha	5 405 680,19	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 274 567,64	a) pangatõhked liikvel	43 298 464,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	8 989 593,54	valitsuse	16 278 285,42
põllumajandusl.	1 920 976,13	pankade	5 977 567,98
metsatööstusl.	58 306,20	teised	1 915 414,95
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	6 104 542,18
valitsusela	—		
teistele *)	9 312 396,72		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	2 988 654,27		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	15 145 487,86		
	<u>79 269 150,99</u>		<u>79 269 150,99</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 58,67 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 629 835,19
Includes Ekr. 1 629 835,19 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Soome majandus. — *Economic Conditions in Finland.*

Põllumajanduse olukord oli III veerandil k. a. 9 esimesel kuul rahuldav. Põllupidajad said oma toodete eest kõrgemaid hindu kui I. a. Väljavedu kasvas peagu kõigil aladel ja välisturgudel saadi paremaid hindu. Uus lõikus oli võrdlemisi hea.

Vilja eest, mida turustati uuest lõikusest, saadi kõrgemaid hindu kui eelmisel aastal. Riik toetab põllupidajaid endiselt preemiatega, mis on püsinud pikemat aega samal kõrgusel. Suuremaid kõikumisi näitas ainult võipreemia, sõltuvalt välisturu konjunktuurist. Üldsummas on preemiad aasta-aastalt vähenemas. Preemiade vastu on kuulda küll mitmet poolt arvustusi, kuid põllupidajate ringkonnad asuvad seisukohal, et ainult preemiade abil võib teha põllupidaja kavakindlamat tööd ja ainult sel teel saavat kindlustada oma vilja kasvatust ja minimaalsete kodumaiste tagavarade soetamist — ning näib, et seda seisukohta arvestavad ka valitsusasutised.

Põllupidajate sissetulekute seisukohalt ei ole tähtsusetu ka asjaolu, et tänavu saadi metsamüükidel häid hindu.

Tööstuses avaldus eelmise veerandi seisaku järele kolmandal veerandil, eriti viimaseil kuul, taas hoogus kasv. Unitas'e toodanguindeksi järgi oli areng:

Tööstustoodangu-indeks (1926=100).

	Kogus				Väärtus			
	1933	1934	1935	1936	1933	1934	1935	1936
Juuli	116	139	148	166	96	120	122	145
August	121	147	145	159	108	127	119	142
September	121	146	145	169	104	125	118	154
III veerand	119	143	146	164	102	124	120	147
II veerand	117	142	144	154	96	123	118	129
I veerand	110	135	143	159	89	117	123	132

Koguseindeks 164 oli suurem kui II veerandi indeks 154 ja tunduvalt suurem kui indeks aasta eest — 146. Viimasel ajal on konstateeritud hindade tõusu, mistõttu toodanguväärtus on kasvanud suhteliselt enam kui selle kogus.

Siseturutööstuse koguse- ja väärtuseindeksid olid aruande veerandil 164 ja 156, olles II veerandil vastavalt 145 ja 135 ja I

veerandil 148 ja 138. Siseturutööstus näitas aruandeaajajärgul III veerandil tunduvalt tõusu koguselt kui ka väärtuselt. Tähelepanдав lisandus oli konjunktuurikõikumisele kõige kergemini reageerivate tekstiil-, nahatoodete ja ehitustarvete alal, teisel ei olnud kasv eriti suur.

Eksporttööstuse III veerandi koguseindeks 164 püsis samal kõrgusel kui II veerandil, kuid väärtuseindeks 136 oli tunduvalt suurem II veerandi indeksist 122, mis tõendab tunduvalt hinnatõusu, esijoones metsamaterjalide müükidel. Metsamaterjalihinnad olid stabiilsed ja paremad turud (Inglise, Belgia) soodsad vastuvõtjad. Saetud metsamaterjale valmistati III veerandil palju, nii et kokku eelmiste veeranditega valmistati k. a. juba ca 1 milj. std. rohkem kui eelmisel aastal samal ajal. Seks hooajaks oli müüdnud 15. oktoobriks umbes 950 000 std. Suure nõudmise tõttu tõusis hinnas ka toor-metsamaterjal:

	Raielankide müügid		Lepingumüügid	
	Ostusoove milj. j. ³	j. ³ hind Smk.	Ostusoove milj. j. ³	j. ³ hind Smk.
1933	17,3	1,99	15,5	3,46
1934	14,8	2,70	13,7	3,97
1935	12,3	2,01	13,5	3,23
1936	11,8	4,37	14,4	5,64

K. a. pakutud hinnad olid kõrgemaid viimase kümne aasta jooksul. Teisel puutöötlemisaladel ei olnud areng nii soodus. Toodang on küll mõnelgi alal veel suurem kui eelmisel veerandil (tselluloos, vineer), kuid seda loetakse sesoonseks nähtuseks ja arvestatakse väikest tagasiminekut. Hinnad tõusid pisut ja tellimisi oli tagavaras pikemaks ajaks. Ehitustegevus oli vilgas, eriti Helsingis.

Sisekaubanduses oli III veerandil taas suurem läbikäik kui II veerandil. Läbikäigu kasvu aitas suurendada osaline hindade tõus omil põllusaadusil, karjatooteil ja siseturu-tööstustootel. Ka importkaupade cif-hinnad tõusid viljal, loomatoidul, kivisöel, ketrustootel ja üksikul koloniaalkaupadel. Hulgimüükidele see hindade tõus ei mõju-

nud siiski, nähtavasti üksikult kaubaliikidelt võetava tolli alandamise tõttu.

Protestitud vekslite ja konkursside statistika kinnitab omalt poolt sisekaubanduse jätkuvat paranemist.

Väliskaubandus arenes III veerandil taas soodsais oludes. Eelmise poolaasta aktiivsusele — 53 milj. Smk. — tuli sel veerandil juurde umbes 600 milj. Smk., nii et k. a. 9 kuu kokkuvõtte annab aktiivsust 652 milj. Smk. (aasta eest 596 milj. Smk.).

Väliskaubandus III veerandil.

	Kogus (1926 = 100)		Väärtus (milj. Smk.)		Ülejääk
	Import	Eksport	Import	Eksport	
1932	85	87	1000	1375	+ 375
1933	101	115	1117	1845	+ 728
1934	114	118	1258	2129	+ 876
1935	124	123	1418	2037	+ 624
1936	147	136	1694	2294	+ 600

Impordikogus oli III veerandil palju suurem kui I. a., kuna hind on pisut tõusnud. Võrreldes eelmise aasta sama ajajärguga kasvas import 281 milj. Smk. Sellest langes 72 milj. Smk. kullale, 74 milj. Smk. toorainele ja poolvalmissaadusile ning 62 milj. Smk. masinaile ja teisile töötlemisabinõudele. Toit- ja maitseaineid toodi sisse 31 milj. Smk. rohkem, teisi tarbeaineid 43 milj. Smk. võrra. Eksport oli III veerandil samuti tunduvalt suurem kui aasta eest (kasv 257 milj. Smk.). Kasvust langes 103 milj. Smk. metsamaterjalile, 96 milj. Smk. paberitööstustootele, karjatooteile 20 milj. Smk. ja muile kaupadele 38 milj. Smk. K. a. 9 esimese kuu väliskaubanduse kohta võib märkida: — impordis näitavad suurimat kasvu toorained (25,4%), masinad ja liiklusvahendid (13,9%), valmistööstussaadused (7,1%), toit- ja maitseained (19,6%). Siseturutööstus asendab seega jõudsalt välismaisi valmistooteid. Vilja sissevedu oli seevastu erakordselt suur, samuti loomade jõutoidu sissevedu. Rukist toodi 60 milj. kg (1935. a. 20 milj. kg), nisu terades 63 milj. kg (1935 — 46 milj. kg), maisi 73 milj. kg (1935 — 34 milj. kg). Ketrustööstuse alal osutus villatööstuse olukord soodsamaks kui puuvillatööstusel, mille müügipoliitikale siseturul sai osaks viimasel ajal terav arvustus. Puuvillariiete import kasvas 1 246 000 kg-lt 1 613 000 kg-le, kuna

villaste riiete import kasvas 854 000 kg-lt ainult 860 000 kg-le.

Tähelepanav muutus leidis aset põllutoodete ja karjasaaduste väljaveo alal. Peagu kõikide liikide alal on väljavedu kasvanud. Võid eksporditi 10,5 milj. kg (1935. a. 9 kuul 7,9 milj. kg), juustu 3,6 milj. kg (1935. a. 9 kuul 3 milj. kg), sealihha 1,7 milj. kg (1935. a. 9 kuul 1,4 milj. kg). Väljaveost saadi kokku 392 milj. Smk. (eelmisel aastal samal ajal 310 milj. Smk.).

Väljaveos püsis tugevasti esikohal inglise, siis Saksa ja Ameerika. Väikest kasvu võis konstateerida väljaveos ka teisisse misse. Rootsi ostis k. a. 9 kuu jooksul rohkem eelmisest aastast umbes 50 milj. Smk. võrra, kuid siiski on kaubavahetus Soomele tugevasti negatiivne. Rida riike, nagu Poola, Tšehhoslovakkia, Läti, šveits, Ungari, müüvad Soome mitmekordselt enam, kui ostavad. Kaubavahetuse tasakaalustamiseks nende riikidega sõlmiti viimasel ajal uusi lepinguid (Läti, Ungari, Poolaga), osalt nõutakse uute sõlmimist, näit. Tšehhoslovakkia, kellega sõlmitud lepingut palusid tööstusriingkonnad öelda üles.

Rahaturgu iseloomustab vaba raha küllus. Hoiuasutiste summad kasvasid III veerandil küll ainult 100 milj. Smk., kuid sellele lisaks vähenes tunduvalt antud laenude summa (Soome Pangal 42 milj. Smk. ja kommertsbankadel 248 milj. Smk.). Kommertsbankadel oli III veerandi lõpul hoiussummasid 1 046 milj. Smk. rohkem, kui anti laene, mis ülejääk on suurem senisest. III veerandi osa ses kasvus oli 260 milj. Smk. See kasv ei tähenda, et kassavarad oleksid suurenenud. Tegelikult vähenesid kassavarad 230 milj. Smk., mis sõltus võlakohustuste portfelli suurenemisest (2,95 milj.), osalt välismaiste saadava saldo kasvamisest 264 milj. Smk.

Vaba raha on kasustatud siselaenudeks, muuseas korraldas riik juulis 400 milj. Smk. 4½% laenu 1926. a. 6½% dollarlaenu lunastamiseks. Välismaine maksebilans püsis soodsana. Soome Panga ja kommertsbankade kogu saadav saldo kasvas III veerandil 1404 milj. Smk-lt 1671 milj. Smk-le ehk 267 milj. Smk. võrra.

Smk. jälgis inglise naela

Lämmastikutööstuse asutamise kava. — *Plan for the Establishment of Nitrogen Industry.*

Oktoobri lõpul loodi valitsuse eriotusega erikomitee, kes peab uurima lämmastikutööstuse asutamise võimalusi Soomes, arvestades põllumajanduse kui ka sõjaväelisi tarvidusi. Oma lämmastiku hankimise küsimus oli päevakorral juba varem, kuid igakord jäid säärase tööstuse asutamise kavad täitmata, sest uuest tööstusest kardeti ainult kahjusid paratamatu ületoodangu tõttu. Hiljem kasvas aga põllumajanduses läm-

stikutarvidus suuresti ning riigi kaitseseisukohalt peetakse ka oma lämmastikutööstuse asutamist kasulikuks — nii et kavade teostamiseks on praegu paremaid väljavaateid. Üldiselt arvestatakse, et põllumajanduses võib lämmastikutarvitust tõsta tunduvalt ja osalt oodatakse seda tõusu eriti oma tööstuse asutamisest. Majanduslikult peetakse küllaldaselt tasuvaks, kui uue tööstuse aastatoodang tõuseks 13 300 tn-le.

Uued kloorivabrikud Soomes. — *New Chlorine Factories in Finland.*

Enso-Gutzeit ehitab praegu Ensose kloorivabrikut, mille toodangut tarvitatakse koha peal Enso-Gutzeiti teiste vabrikute poolt, nagu toimub Kymis ja Pitkärännal. Uus vabrik valmib tulevaks kevadeks ja algab kloorivalmistust nn. elavhõbeda süsteemil.

Teise suurema klooritehase, vähemalt 3000 tn. vedela kloori valmistamise võimega aastas, kavatakse ehitada Äetsä inglise firma Imperial Chemical Industries. Kui esialgseisesse kavadesse ei tule muutusi, alustatakse ehitustega lähemal ajal, nii et see valmiks tuleva aasta lõpuks.

Soome metsaeksporditõrde kokkulepe NSVL-ga. *Agreement of Finnish Timber Exporters with U.S.S.R.*

Soome propsiexporditõrdel oli Helsingis 21. X koosolek, kus kiideti heaks Moskvas Eksportlessiga sõlmitud kokkulepe ekspordiprospide koguse ja hinna kohta 1937. a. Koosolekul oli eksporditõrde üle riigi suure arvul. Ajalehtede teadete järgi otsustati Soome-NSVL-u kokkuleppega propsiexpordi kohta vähendada ekspordi sel alal 20%

1935. a. eksporditud kogusest. Soome kontingent 1937. a. kujuneb seega 320 000 inglise kantjala suuruseks.

Kokkuleppe teostamise valvamiseks valiti Soome poolt 8-liikmeline komisjon. Lepingupoolel on lähemal ajal uus nõupidamine Leningradis.

BELGIA. Sisseveoloamaksud Belgias. — *Import Permit Fees in Belgium.*

22. X k. a. võetakse Belgias piimasaadusilt sisseveoloamaksu järgmiselt: või — Bfr. 7.50 kg, piim — 37.50 hl, kooritud piim — 6.25 hl, värsked koor — Bfr. 5.00 kg, piimapuuder, igasugune — 2.50 kg, kondenspiim ja -koor, suhkrustatud või mitte — 1.00 kg.

Samast kuupäevast võetakse valmistatud lihasaadusilt sisseveoloamaksu: vorstid, li-

hakonservid anumais (belgia tariifi §§ 210 ja 214) — Bfr. 1.50 kg; keedetud, soolatud, suitsutatud ja teissuguselt valmistatud lihasaadused, veetud sisse teisiti kui anumais (belgia tariifi §§ 212 ja 213) — Bfr. 1.00 kg.

1. XI k. a. võetakse sisseveoloamaksu küllmutatud veise-, lamba- ja sealihalt Bfr. 0.50 kg.

LEEDU. Teravilja väljaveokeeld Leedus. — *Grain Export Prohibited in Lithuania.*

Alates 22. X s. a. keelas Leedu valitsus rukki, nisu ja kaera väljaveo Leedust.

See otsus on tingitud nõrgast viljasaagist tänava Leedus: 1936. a. oli teraviljasaak 125 100 tn väiksem kui 1931-1933. a. kesk-

mine, 364 100 tn väiksem kui 1935. a. Võrreldes 1934-1935. a. keskmisega on see umbes 20% madalam.

Helmisil aastail veeti Leedust teravilja välja: 1931. a. — 32 324 tn, 1932. a. —

7035 tn, 1933. a. — 8180 tn, 1934. a. — 25 504 tn ja 1935. a. 162 025 tn. Seega ei olnud Leedu viljaeksport kuini 1935. a. kuigi suur. Ainult 1935. a. tõusis see tunduvalt; võrdlemisi suur oli see ka 1936. a. esimesel poolel, mil eksporditi 1935. a. viljasaagi üle-

jäägid. Kuna 1936. a. viljasaak jääb kaugemale maha 1934-1935. a., kardetakse, et sellest ei jätku isegi omatarviduseks, eriti seapidamiseks. Seda arvestades pandigi kehtima teravilja väljaveokeeld.

Uue siselaenu kavatsus Leedus. — *Plans for a New Internal Loan in Lithuania.*

Valitsuse poolt esitati seimile uue 4½%-se siselaenu seaduse eelnõu, mille põhjal tahtakse teha 15 000 000 lit. suurust siselaenu 1936. a. eelarve tasakaalustamiseks. Esimese 9 kuu jooksul (jaanuarist — septembrini) laekus riigitulude arvel 184 milj. lit., samal ajal oli kulusid 192 milj. lit., seega praegu puudujääk umbes 8 milj. lit. 1936. a. kulude ja tulude eelarve koostamisel nähti

ette, et selle tasakaalustamiseks kasutatakse ära riigikassa reservfond, mis olevat praegu umbes 20 milj. lit. Kuid nüüd olevat otsustatud hoida seda ettenägemata kuluks, millest on tingitud ka uue siselaenu tegemine.

Uut „1936. a. 4½%-st siselaenu“ kavatakse teha 10 aasta peale, kusjuures alates 1938. a. läheks igal aastal tiraaži 1/9 osa.

Või- ja munade eksport Leedust. — *Export of Butter and Eggs from Lithuania.*

„Pienocentras'e“ andmeil eksporditi tänava esimese 10 kuu jooksul Leedust võid 12 800 000 kg 10 880 000 kg vastu 1. a. samal ajal. Seega tõusis võieksport tänava 17,5% võrra.

Tänava eksporditud võist läks: Inglisse 76%, Lähed.-Itta — 8% (peamiselt Palestiinasse), Saksa — 6%, P.-Am. Ühendriigesse — 4,5%, Šveitsi — 1%, Tšehhoslovakkiasse — 1%, Belgiasse — 1%, P.-Aafrikasse — 1% ja mujale — 1,5%. Saksa algas võieksport alles augusti keskel, peale kaubanduskokkuleppe sõlmimist. Tuleva aasta augustini, vastavalt sõlmitud kokkuleppele, on nähtud ette eksportida Saksa üldse ligi 2 milj. kg võid. Eksporditud või eest on saadud senini välismaalt umbes 27—28 milj. lit.

Saanud või eest välismaal paremat hinda, on ka Leedu valitsuse poolt piimatühisusele makstavad kindlad hinnad tänava

25 centi kg kohta kõrgemad. Praegu makstakse I sordi või eest (piimatühisusele) lit. 3.—, II s. — lit. 2,85 kg.

Mune eksporditi tänava 10 kuu jooksul 66,5 milj. tk 26 milj. tk vastu samal ajal 1. a. Seega eksporditi tänava mune 2½ korda rohkem. Munade kokkuvõtul olevat palju aidanud kaasa piimatühisused ja kooperatiivid. Munade kokkuostu alal tegutseb praegu 250 punkti, munade eksportladusid on 5; munade kogumise ja ekspordi alal saab tööd 1000 inimest.

Möödunud 10 kuu jooksul saadi munade eest välismaalt üle 6 milj. lit. Mune eksporditakse Inglisse, Tšehhoslovakkiasse, Saksa ja Šveitsi.

Praegu makstakse kooperatiividele 1,69 lit. munade kg, kusjuures kooperatiivid on kohustatud maksma põllumeestele 1,50 lit. kg.

Õunteeksport Leedust. — *Export of Apples from Lithuania.*

Pärast kauband-kokkuleppe sõlmimist Saksaga avanes taas võimalus eksportida õunu Saksa. Senini saadeti Leedust Saksa 100 vagunit õunu ning kavatakse veel eksportida umbes 50 vagunit. Turgu õuntele

leiduvat ka teisis riiges. Pienocentras on saatnud õunaproove Šveitsi, Inglisse, Taani, Rootsi, kus kõikjal jäädi leedu õuntega rahule. Eriti heas arvamusel neist olevat šveitslased, kes saatsid kohe tellimise.

Kaseiinivalmistamine Leedus. — *Manufacturing of Casein in Lithuania.*

Praegu valmistatakse Leedus kaseiini ainult mõne meierei juures, kuid tulevast aastast tahetakse selle toodangut laiendada tunduvalt. Seks tarvitatakse kooritud piima.

Praegu valmistatakse kaseiini Klaipeda viinerivabriku jaoks ja ekspordiks, peamiselt Austriasse.

MOODSA

MÖÖBLIGA

tutvuda võite Teie alati meil
ilma vähemagi ostukohustuseta

AKTSIA SELTS

A. M. LUTHER

TALLINNAS: Vana Posti t. 9,
Telefon nr. 446-16.

TARTUS: E. V. Jürgensi juures,
Ülikooli tän. 2, telefon 788.